

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vitæ Pontificum Romanorum

Ex Antiquis Monumentis Collectae

Sandini, Antonio

Bambergae, 1753

CCXXV. Paulus IV. Anno Christi 1555. Caroli V. Imperatoris 37.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65477)

CCXXV.

PAULUS IV.

ANNO CHRISTI 1555.

CAROLI V. IMPERATORIS 37.

PAULUS IV. Neapolitanus *Jomnes Petrus* Cardinalis *Caraffa* antea dictus, qui cum *Teatinus* esset Episcopus. Ordinem instituerat *Clericorum Regularium*, quibus *Teatinis* inde cognomen, anno 1555. X. Kal. Junii Festo Ascensionis Christi in Caelum vicariam ejus in terris personam sustinere cepit. (1) *Ætatis* erat jam exactæ, annos natus undecoginta: sed vegetum ingenium in vivido pectore vigeat, virebatque integris sensibus. Hic cum propter severitatem metui se nimium animadvertisset, initio lautum se ac magnificentem præbuit, postea ita se gessit, ut & Cleri sapiens censor, & Cardinalium prudens emendator, ac delicia Populi Romani haberetur, ponereturque ob eam causam ei statua in Capitolio. (2) Regum Angliæ Philippus & Mariæ Legatos petentes veniam errorum suscepit, quorum Principum

Rayn. an.

1555. §.

21. 22.

25. 27.

48.

Spond.

§. 8. 9.

10.

pum decus ut augetur, paucis antè diebus Hiberniam donârat *Regni* titulo. Eodem anno 1555. Carolus V. Regni & Imperii curam pertæsus, utroque se abdicavit, & quidem Imperii coronam posuit ipso die Festo S. Matthiæ, quo die non ità pridem Bononiæ à Clemente VII. ei imposta fuerat. Regnum capeffivit Philip- Rayn. an. 1558. §. 8. 23. Spond. 7. 8. pus II. filius, Mariæ Anglorum Reginae maritus: ad Imperium frater eius Ferdinandus I. Archidux Austriae septemviralibus Comitibus anno 1558. S. 7. 8. evectus est. Hanc electionem approbare abnuvit Paulus, missumque ab Ferdinando Oratorem suscipere recusavit, ratus se id facere non posse sinè Apostolicæ auctoritatis detrimento. Non una traditur ejus rei causa, sed ea potissimum, quòd neque abdicatio Imperii à Carolo, neque cooptatio Ferdinandi à septemviris Electoribus fieri potuisset sinè consensu Pontificis, cum Imperium non nisi morte Cæsaris vacare censeatur. (3) Sed conservandæ ac restituendæ Catholicæ Religionis multò intentiorem habuit curam. Nam Hebræos in secretum à Christianis locum

cum

cum oppidatim coëgit, quemadmodum à Religiosissima Venetorum Republica acceperat. Voluit eosdem, viros quidem pileum; foeminas autem velum glauci coloris gerere, quo signo internoscerentur. (4) Adiecit, ne haberent nutrices, ancillas, famulosve Christianos, ne Dominicis, Festisque diebus munia sua publice obirent, néve luderent cum Christianis. Vetuit etiam Medicos Judæos, vocatos licet rogatosque, morbis Christianorum curationem adhibere. (5) Super hæc Tribunali *Inquisitionis Sacræ*, quo terribiliorem præberet formam, addidit auctoritatem decernens, ut non de hæresi solum, sed aliis etiam criminibus quibusdam cognosceret ac judicaret. (6) Statuit item pœnas in ambientes Pontificatum. (7) Ne quis verò hæreticus error in animos Fidelium ex impiorum librorum lectione obreperet, eorum indicem per Inquisitores confectum edidit. (8) *Primus fuit, qui Palatinas conciones instituit. Ad cultum discipulorum augendum multa sancivit: & primò abrogatis, quæ tunc ad Aulæ gustum breviores preces recitabantur, ex antiquioris*
Bre.

Breviarii forma persolvi ab omnibus statas Deo laudes jussit. (9) Festum quoque Romanæ Cathedræ S. Petri jam exoletum revocavit, ac præcepit XV. Kal. Februar. celebrari, professus se id facere hæreticis refellendis, qui negarent aliquando Romæ fuisse Apostolorum Principem. Ubi de vitis nepotum ex fratre, compertum habuit, ea in sacro Cardinalium cœtu detestatus, emissio decreto unumquemque cum familia intra dies duodecim Româ excedere jussit, & Cardinalem quidem Lavinium, Palliani Ducem Galesium, quod oppidum nuper emerat ab Julio Roboreo, Montisbelli Marchionem in Marchionatum suum positum in Æmilia omni auctoritate exutos relegavit, adjectâ in singulos, si inde discederent, perduellionis pœnâ. Unum apud se retinuit Alphonsum Cardinalem Caraffam, filium Marchionis Montisbelli, annos natum duodeviginti, eximiæ probitatis & indolis egregiæ adolescentem. (10) Paulò antequam decederet, vocatos ad se Cardinales hortatus est, ut *sanctissimum* (sic enim vocabat) *Inquisitionis Officium* commendatum haberent.

De.

Rayn. an.
1559. §.
30. 31.
35.
Spond.
§. 1. 32.

Decessit autem anno 1559, XV. Kal. Septemb. post quadriennium, mensis duos, dies septem & viginti, quam Pontifex esse cœperat.

ANNOTATIONES.

(1) Oldoinus in addit. ad Ciaconium tom. 3. pag. 827. *Neapolitana Civitas ac Clerus Pontificem exorârunt, ut Civitatem Antistite alio in ejus locum provideret; at Paulus benignè respondit: Ecclesiam illam non vacare, vivere adhuc eorum Archiepiscopum: Nos, qui usque adhuc singulari profecuti sumus amore patriam, ac Ecclesiam sponsam, nos illi in posterum eodem affectu præerimus. Vide annotat. 1. ad Clementem II.*

(2) Hanc post Pauli IV. obitum dejectam idem populus Romanus, qui eam statuerat, furens ob confirmatum ab eo auctoremque auctoritate tribunal Inquisitionis sacre. Dejectam reposuit Clemens XI. & basim sub ea collocavit, inscripsitque, *Paulo IV. Pont. Max. scelerum vindici integerrimo, Catholice Fidei acerrimo propugnatori.*

(3) Pallavicinus lib. 14. Histor. Conc. Trid. cap. 6. num. 5. & seqq.

(4) Id statutum antea à Concilio Oecumenico XII. Lateranensi IV. can. 68. Vide annotat. 4. ad Innocentium III.

(5)

(5) Constitutione 3. §. 10. tom. 1. Bullarii, quam confirmarunt Pius V. Constit. 6. Gregorius XIII. Constit. 68. Clemens VIII. Constit. 19.

(6) Qui paucis antè annis cùm esset Cardinalis Paulo III. auctor in primis fuerat, ut Congregationem sex Cardinalium institueret juvandis totius Orbis Inquisitoribus, idem factus Pontifex Congregationem eandem constabilivit *instituitque*, referente Victorello in addit. ad Ciaconium, *ut ejus Tribunalis cause, quæ delectorum Cardinalium auctoritate terminari solebant, coram Romano Pontifice die semel in hebdomade statuto cognoscerentur.* Huic Congregationi, ut ait Sixtus V. constitut. 74. §. 1. *ob summam rei gravitatem Romanus Pontifex præsidere solet.* Vide Joan. Bapt. Card. de Luca in eo libro, qui inscribitur *Il Cardinale Pratico*, cap. 25.

(4) Constit. 16. §. 1. tom. 1. Bullarii pag. 825.

(8) Spondanus ad annum 1557. §. 5. *Incorruptam, quantum in se erat, religionem Christianam conservare volens, plurimâque mala ex impiorum librorum lectione provenire cognoscens, librorum Indicem per Inquisitores fieri curavit, quem deinde anno 1550. impressum publicavit,*
deinde

libros eo contentos gravi anathemate vel
 legi vel haberi prohibens, primisque exi-
 stens, qui universalem omnium pernicio-
 forum librorum cujuscunque argumenti,
 etiamque profani à quibuscunque etiam-
 que religione Catholicis scriptorum,
 vel etiam à suspectis typographis de qu-
 cunque arte editorum indicem contexere
 studuerit; cum ad eum usque diem libri-
 rum prohibitiones tam à Pontificibus, quam
 Imperatoribus factæ, nunquam excessissent
 terminos librorum hæreticorum; aliove pe-
 stilentes legi prohibiti fuissent, nisi quo-
 rum auctores etiam damnati extitissent
 . . . . . Illud in hoc Pauli Indice rigi-
 dius visum, quod pœna legentibus libros
 eo catalogo comprehensos ac prohibitos de-
 nunciata erat excommunicatio lata senten-
 tiæ Pontifici reservata; privatio atque
 incapacitas quorumcunque munerum ac
 Sacerdotiorum, perpetua infamia cum ali-
 is pœnis arbitrariis. Quo factum est, ut
 Pius IV. Pauli successor rigorem hunc
 temperans, totum illud librorum ne-
 gotium ad Consilium retulerit. In-
 terim tamen Petrus Paulus Vergerius
 infamis ille apostata adversus hunc Pauli
 indicem, aliosque librorum hæreticorum
 jam antea à Theologis Parisiensibus, Lo-

vanientibus, & Hispanicis promulgatos, ita Latine atque Italicè debacchatus est, ut quamvis nusquam non insaniat potius quam scribat, in libellis tamen contra hujusmodi catalogos furori suo omnes habenas laxaverit. Cujus ac similibus amentiam appositè tetigit contuditque Jacobus Greſerus in suis commentariis. De librorum hæreticorum & noxiorum prohibitione. Vide Pallavicinum lib. 15. Hist. Conc. Trid. cap. 18. num. 2.

(9) Oldonius id addit. ad Ciaconium tom. 3. pag. 829. & 831.

Bona divinæ Psalmodiæ extremo capite 18. De Breviarii notione legendus Pithæus ad leges Francicas, itémque Greſerus lib. 1. in Codinum. Cur verò liber Divinorum Officiorum hanc nomenclaturam sortitus sit, explicant viri docti Alardus Gazæus in annotat. ad Cassianum De Institutis Renuntiantium lib. 4. cap. ult. & Leonardus Lessius De justitia & jure lib. 2. cap. 37. dubit. 8. Continet enim omnes Psalmos, qui sunt compendium totius Scripturæ, tum selectissima quæque complectitur ex utroque Testamento, insigniorem Sanctorum Patrum doctrinam, præcipua Sanctorum
 Ooo
 gesta

gesta, Hymnos, & Orationes. Ad-
derim ego Breviarium dici, quod in eo
concise, ac sine musicalibus notis ea om-
nia conscripta sint, quæ in Antiphonariis,
aliisque libris Choralibus magnis caracte-
ribus ad usum cantantium comprehendun-
tur. Denique Breviarii nomen ad Officium
divini brevitatem referri potest: nam illud
prolixum non esse, & longum injuria li-
ci, rectè evincit lib. 1. De horis Cano-
nicis cap. 4. Oliverius Bonartius, con-
statque evidenter ex collatione hodierni
Breviarii post Pium V. cum antiquiori-
bus, quæ multò prolixiora sunt. Imò et-
iam vetus Romanum à Fratribus Fran-
scanis olim abbreviatum fuisse, Radul-
phus Tungrensis conqueritur libro De
Canonum observantia proposit. 22.
& alibi passim. Alii alia, sed nemo for-
tasse rem, ut dicitur, acu tangit.

(10) Pallavicinus lib. 14. Hist. Concil.
Trident. cap. 7.

Victorellus in addit. ad Ciaconium tom.
3. pag. 818. *Nepotibus pulsus dixit al-
quando: Nunc dicendum & scribendum
Pontificatus anno primo: tunc enim Pon-
tificatum ordiri sibi videbatur.*

CCXXVI.

PIUS IV.

ANNO CHRISTI 1559.

FERDINANDI I. IMPERATO-
RIS 2.

NOcte sequente diem Christi Do-
mini Natalem anno 1559. in Pe-
tri sede collocatus est *Joannes Ange-
lus Medices* Mediolanensis, vir ætate
& usu doctus. *Pius IV.* dici voluit,
& die festo Epiphaniæ de more co-
ronari. Initio ipso Pontificatûs col-
latam Ferdinando I. Imperatoriam
dignitatem ratam habuit, ejûsque
tanquam legitimi Imperatoris Lega-
tos honorificè excepit: namque su-
blato è vivis *Carolo V. Cesare*, sublata
quoque erant difficultates, quas *Paulus
IV. objecerat.* (1) Triste deinde ex-
emplum edidit: sed in posterum fa-
lubre Pontificum propinquis, ut di-
scerent populos sibi creditos clemen-
ter habere, & publica negotia ad-
ministrare pro Ecclesiæ dignitate.
Siquidem in *Caraffas Pauli IV.* ex fra-
tre nepotes majestatis damnatos a-
nimadvertit pœnâ mortis. *Carolus*
Cardinalem jussit laqueo in carcere

Rayn. an.

1559. §.

38.39.42

Spond.

§. 37.

Rayn. an.

1560. §.

2.68.97.

Spond.

§. 1. 2.

§. 1. 2.

§. 1. 2.

Rayn. an.

1561.

§. 1. 8. 9.

80.

Ooo 2

ne-